

situaci šoférem učiněno býti mělo, bude moci bezpečně věc býti rozsouzena. Týž znalec nechť se vysloví též o dostatečnosti řetězů šoférem užitých.

Čís. 4894. .

Ve sporu o náhradu škody proti obci (na Moravě), ježto obecní cesty nebyly řádně udržovány, jest soud oprávněn řešiti předurčující otázku, zda a v jakém směru a rozsahu jest obec povinna udržovati cesty v pořádku.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1925, Rv II 155/25.)

Žalobce domáhal se na žalované obci náhrady škody, jež prý mu vznikla v jeho hospodářství tím, že obecní cesty jsou ve velice špatném stavu. Procesní soud první stolice, zamítnuv námitku nepřipustnosti pořadu práva, uznal podle žaloby. Odvolací soud nevyhověl odvolání ohledně námitky nepřipustnosti pořadu práva, ve věci samé pak odvolání vyhověl a žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Jest nepochybně, že uplatňování náhrady škody, i když povstala na veřejném majetku, lze uplatňovati u soudu. Ale žalobní nárok bylo zamítnouti proto, že žalobce neprokázal prvního předpokladu každé žaloby o náhradu škody, totiž zavinění (§ 1295 obč. zák.). Zavinění obce spatřuje v tom, že obec zanedbala péči uloženou jí § 27 čís. 3 zákona ze dne 15. března 1864, čís. 4 zem. zák. moravského. Avšak ani důkaz svědky, ani důkaz znalci a místním ohledáním nejsou s to, by jimi mohlo býti prokázáno zavinění obce. Citovaný předpis uvedeného zákona sám o sobě nevystačuje k potřebnému pro rozhodnutí sporu zjištění, zdali totiž obec jest povinna cesty, o něž jde, spravovati čili nic. O tom, zda v tomto případě obci taková povinnost přináleží, čili nic, nemůže rozhodovati soud. K tomu jsou jedině oprávněny úřady samosprávné. Pokud úřady samosprávné nerozhodly, zda jest obec a v jakém směru a rozsahu povinna, cesty v pořádku udržovati, není žalobci možno, by žalobou a sporem se mu podařilo prokázati, že žalovaná obec takové povinnosti nedostála. Pakli se chtěl domáhati náhrady škody na obci z nedostatku cest, bylo na žalobci, by se u soudu vykázal, že byla správními úřady obci uložena povinnost, cesty ty v dobrém a sjezdném stavu udržovati. Teprve, až by se mohl takovým rozkazem správních úřadů u soudu vykázati, mohl nárok na náhradu škody uplatňovati a průvodními prostředky dokazovati, že obec této povinnosti nevyhověla. Protože důkaz ve shora líčeném smyslu dnes ani provésti nelze, bylo žalobu zamítnouti.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

V otázce přípustnosti pořadu práva bylo rozhodnuto souhlasnými usneseními obou nižších soudů způsobem kladným a pro dovolací soud závazným (§ 42 odst. 3 j. n. a plenární usnesení čís. 3775 sb. n. s.). Ve věci samé uplatňuje žalobce jako dovolací důvody zmatečnost odvolacího rozsudku (§ 477 čís. 9 c. ř. s.), rozpor se spisy a nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 1, 3 a 4 c. ř. s.). Ačkoli dovolání, jak praví,

pojednává o všech důvodech »současně«, což neodpovídá předpisu Šu 506 čís. 2 c. ř. s. a ačkoli dovolací důvody zmatečnosti a rozporu se spisy nejsou provedeny a ztrácejí se v důvodu nesprávného právního posouzení věci, přece lze z obsahu dovolání jasně seznati, v čem žalobce tento důvod shledává a že jej shledává v názoru odvolacího soudu, že důkaz o zavinění obce nelze provést ani svědky, ani znalci, ani místním ohledáním, nýbrž toliko rozhodnutím samosprávných úřadů o tom, zda a v jakém směru a rozsahu jest obec povinna cesty v pořádku udržovati, o kteréžto povinnosti prý soud nemůže rozhodovati a žalobce o ní rozhodnutí samosprávných úřadů nevykázal. Názoru tomuto nelze přisvědčiti. Skutkovým podkladem žaloby jest tvrzení, že žalovaná obec nepečuje podle své zákonné povinnosti o zachování veřejných obecních cest a o bezpečnou a snadnou jízdu po těchto cestách, že následkem jejich bídneho stavu vznikla žalobci škoda a že její náhradu žádá od obce. Právním důvodem žaloby jest tečy nárok na náhradu škody, způsobené žalobci bezprávným, totiž zákonu se příčícím jednáním neb opomenutím žalované obce, správně jejích representantů (§§ 26, 27 a 337 obč. zák.). Oba nižší soudy pravoplatně uznaly přípustnost pořadu práva pro tento spor (§ 1338 obč. zák.). Náleží-li však spor o náhradu škody na pořad práva, přísluší podle všeobecných zásad soudu též právo utvořiti si samostatný úsudek o předurčující otázce, zda obec nebo její zástupci dopustili se ve příčině jednání neb opomenutí, které jest předmětem žaloby, porušení svých povinností, třebaže by povinnost založena byla v právu veřejném. Ke skutkovým zjištěním, pro rozhodnutí potřebným, může soud použití všech podle zákona přípustných průvodních prostředků. Jen kdyby o předurčující otázce bylo řízení správní již zahájeno, mohl by soud podle Šu 190 c. ř. s. řízení přerušiti. Podle druhého odstavce Šu 37 českého obecního řádu ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák. náleží sice při zanedbání povinnosti místní policie rozhodnouti úřadu politickému po slyšení okresního zastupitelstva o tom, zda obec povinna jest dáti náhradu, kdežto výroku o tom, kolik náhrady se má dáti, možno se dovolávati na základě dotyčného správního rozhodnutí pořadem práva; ale tento předpis je vyjimečný, není obsažen v moravském obecním zřízení ze dne 15. března 1864, čís. 4 z. zák. a nelze ho tedy užiti v podobných případech jiných, ani rozšiřovati jeho platnost na jiné země. Prvý soud řešil všechny zákonné předpoklady pro žádanou náhradu škody (čin o sobě bezprávný, škodu majetkovou, příčinnou souvislost i vinu škůdcovu) a jest na odvolacím soudě, by v mezích návrhů a důvodů odvolacích rozhodnutí to přezkoumal (§§ 462, 467 čís. 3 c. ř. s.). Protože toho v důsledku svého mylného názoru, že důkaz o vině zástupců obce lze provést jen rozhodnutím samosprávných úřadů, neučinil, bylo podle §§ 510—511 c. ř. s. rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 4895.

Šem 6 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. (§ 1 zák. čís. 177/24) zrušen byl zákon ze dne 29. dubna 1873, čís. 68 ř. zák.

Ustanovení, že povinnému musí zůstatí volné roční požitky v částce 3.000 Kč, vztahuje se jak na jeho mzdové platy, které byly splatné v den